

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
Dział I – Powitanie biologii				
1. Historia i współczesność biologii	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy dziedzin biologii, podaje zakres badań pięciu dziedzin biologii. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje ważne etapy w rozwoju biologii jako nauki. 	<ul style="list-style-type: none"> określa znaczenie najnowszych odkryć biologii i medycyny dla ludzkości. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zadania stojące przed biologią u progu XXI wieku.
2. Źródła wiedzy biologicznej	<ul style="list-style-type: none"> określa podstawowe zasady prowadzenia doświadczeń, wskazuje kolejne etapy doświadczenia potwierdzającego np., że roślinom do życia jest niezbędne światło. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje etapy planowania doświadczeń zgodnie z zasadami, proponuje proste doświadczenie sprawdzające podaną przez siebie hipotezę. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje znaczenie podstawowych pojęć związanych z tworzeniem wiedzy biologicznej: problem badawczy, hipoteza, próba kontrolna, próba doświadczalna. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje, na samodzielnie wybranych przykładach, etapy planowania i prowadzenia doświadczeń.
3. Obserwacje organizmów	<ul style="list-style-type: none"> nazywa obiekty, które mogą być przedmiotem obserwacji, wskazuje przyrządy umożliwiające obserwację wybranych obiektów przyrodniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> określa kolejne czynności podczas obserwacji z użyciem lupy, mikroskopu, binokularu. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zasady przygotowywania preparatu mikroskopowego. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sposoby barwienia preparatów mikroskopowych.
4. Klasyfikacja organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wymienia charakterystyczne cechy danego gatunku. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia znaczenie klasyfikacji. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia konieczność tworzenia naukowych nazw gatunkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje dokonania Karola Linneusza i Karola Darwina.

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
	5. Oznaczanie organizmów	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje, za pomocą kluczy i atlasów, pięć organizmów roślinnych i pięć zwierzęcych. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje charakterystyczne cechy organizmów zaliczanych do jednego rodzaju, np. koniczyna, dąb lub pies. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje zasady korzystania z atlasów i kluczy podczas oznaczania organizmów.
6. Budowa komórek	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, czym jest komórka, podaje przykłady komórek budujących organizmy. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na rysunkach i schematach oraz nazywa podstawowe organelle. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje funkcje podstawowych organelli. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, na samodzielnie wykonanym rysunku, podstawowe organelle.
7. Pięć królestw organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy królestw organizmów. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje charakterystyczne cechy organizmów zaliczanych do poszczególnych królestw. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje drogi rozwoju ewolucyjnego królestw organizmów. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że podział organizmów na królestwa jest przyjętą w danej chwili umową, która może ulegać zmianom.
8. Czynności życiowe organizmów	<ul style="list-style-type: none"> wymienia czynności życiowe organizmów, wskazuje, że organizmy są zbudowane z komórek. 	<ul style="list-style-type: none"> definiuje odżywianie się, oddychanie i wydalanie, wymienia czynności życiowe organizmów i wskazuje ich przebieg jako cechę życia. 	<ul style="list-style-type: none"> określa, na czym polega pobudliwość, uzasadnia sześcioma argumentami, że dany organizm jest żywy. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje, że organizmy ewoluują.
<ul style="list-style-type: none"> Dział II – Funkcjonowanie organizmów 				

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
	9. Sposoby odżywiania się organizmów	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest odżywianie się, nazywa sposób odżywiania się wybranych przez siebie organizmów. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje różnice między odżywianiem się samożywym i cudzożywym. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje przebieg procesu fotosyntezy.
10. Sposoby oddychania organizmów	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest oddychanie, nazywa sposób oddychania wybranych przez siebie organizmów. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje przykłady organizmów oddychających w różny sposób, podaje przykłady wykorzystania energii w organizmie. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje różnice w wymianie gazowej roślin i zwierząt. 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje oddychanie tlenowe i beztlenowe.
11. Sposoby rozmnażania się organizmów	<ul style="list-style-type: none"> określa, czym jest rozmnażanie się, nazywa sposób rozmnażania się wybranych przez siebie organizmów. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady rozmnażania się płciowego i bezpłciowego organizmów. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia, że rozmnażanie płciowe daje większą możliwość zmienności organizmów niż rozmnażanie bezpłciowe. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia wpływ rozmnażania płciowego na ewolucję organizmów.
<ul style="list-style-type: none"> Dział III – Od wirusów do glonów 				
12. Wirusy i priony	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, że wirusy nie mają budowy komórkowej, wymienia choroby człowieka wywołane przez wirusy. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia charakterystyczne cechy wirusów. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia nieskuteczność leczenia chorób wirusowych antybiotykami. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje charakterystykę chorób prionowych.

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
	13. Bakterie	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje środowiska życia bakterii. 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę bakterii w przyrodzie i życiu człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynności życiowe bakterii.
14. Protisty	<ul style="list-style-type: none"> wymienia główne grupy organizmów zaliczanych do królestwa protistów, rozpoznaje na ilustracjach i podaje nazwy przedstawicieli głównych grup protistów. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na schemacie i nazywa organelle, opisuje funkcje wybranych organelli, wymienia nazwy protistów chorobotwórczych. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje cechy budowy organizmów, na podstawie których zostały one zaliczone do poszczególnych grup królestwa protistów, wyjaśnia, co to są organelle. 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje protisty chorobotwórcze.
15. Grzyby i porosty	<ul style="list-style-type: none"> wymienia charakterystyczne cechy grzybów, określa, czym jest porost. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje zastosowanie skali porostowej do oceny stopnia skażenia środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynności życiowe grzybów. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia możliwość wykorzystania skali porostowej do określenia stopnia skażenia środowiska.
16. Rola grzybów w przyrodzie	<ul style="list-style-type: none"> wymienia organizmy zaliczane do destruentów, podaje, przy użyciu atlasów i kluczy, przykłady grzybów jadalnych, trujących i niejadalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> podaje sposoby odżywiania się grzybów, wskazuje rolę destruentów w przyrodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę grzybów w rozkładzie materii organicznej, charakteryzuje grzyby jako pasożyty. 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa różne formy współżycia grzybów z innymi organizmami i podaje odpowiednie przykłady.
17. Glony	<ul style="list-style-type: none"> wymienia nazwy królestw, do których są zaliczane glony, podaje znaczenie glonów w przyrodzie i życiu 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między glonem jednokomórkowym, kolonijnym i wielokomórkowym, podaje 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje czynności życiowe glonów. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia przynależność glonów do różnych królestw.

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
	człowieka.	odpowiednie przykłady organizmów.		
• Dział IV – Świat roślin				
18. Najstarsze rośliny lądowe	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady roślin zarodnikowych, • określa znaczenie roślin zarodnikowych w przyrodzie. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje zależność rozmnażania płciowego roślin zarodnikowych od obecności wody. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje charakterystyczne cechy roślin zarodnikowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia rozmnażanie się roślin zarodnikowych, • wskazuje cechy różniące mszaki, paprocie, skrzypy i widłaki.
19. Rośliny nagozalążkowe	<ul style="list-style-type: none"> • na wybranym okazie rośliny nagonasiennej rozpoznaje podstawowe organy, • rozpoznaje i nazywa pospolite rośliny nagozalążkowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje cykl życiowy nagozalążkowych, • wskazuje na mapie świata rozmieszczenie roślin nagozalążkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zmiany zachodzące w kwiecie roślin nagozalążkowych po zapłodnieniu, • opisuje rolę nagozalążkowych w gospodarce i życiu codziennym. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje rozmnażanie płciowe roślin nagozalążkowych ze szczególnym podkreśleniem uniezależnienia zapłodnienia od obecności wody w środowisku, • wskazuje na moment tworzenia się tkanki zapasowej w zalążkach i wskazuje na konsekwencje tego zjawiska.

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
	20. Rośliny okrytozalążkowe. Cykl życiowy	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje części kwiatu rośliny okrytozalążkowej, rozpoznaje i nazywa pospolite rośliny okrytozalążkowe za pomocą atlasów i kluczy, wskazuje na podstawowe różnice w budowie kwiatów owado- i wiatropylnych. 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę kwiatu w rozmnażaniu roślin okrytozalążkowych; wyjaśnia pojęcia i opisuje ich znaczenie: słupek, zalążnia, zalążek, woreczek pyłkowy, ziarno pyłku, łagiewka pyłkowa, zarodek, nasienie, owocnia, owoc. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę kwiatu i wskazuje rolę poszczególnych części w zapyleniu, wskazuje etapy powstawania owoców po zapłodnieniu.
21. Rośliny okrytozalążkowe. Owoce i nasiona	<ul style="list-style-type: none"> opisuje rolę nasion w rozprzestrzenianiu się roślin nasiennych. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje proces kiełkowania nasion i wymienia czynniki kiełkowania, przedstawia bezpłciowe sposoby rozmnażania się roślin. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę owocu i nasienia rośliny dwuliściennej, charakteryzuje budowę ziarniaków. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje związek budowy owoców ze sposobem rozsiewania się nasion.
22. Różnorodność i znaczenie roślin okrytozalążkowych	<ul style="list-style-type: none"> opisuje główne podobieństwa i różnice między roślinami zarodnikowymi a nasiennymi. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje podobieństwa i różnice między roślinami nago- i okrytonasiennymi. 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy, które pozwoliły roślinom okrytozalążkowym zdominować współczesną florę świata. 	<ul style="list-style-type: none"> określa i objaśnia kierunki rozwoju roślin okrytozalążkowych.
23. Budowa wewnętrzna roślin	<ul style="list-style-type: none"> wymienia rodzaje tkanek roślinnych, 	<ul style="list-style-type: none"> podaje podstawowe funkcje poszczególnych tkanek 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje rodzaje tkanek na schemacie organów 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje związek budowy tkanki z pełnioną funkcją.

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
		<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje na ilustracjach tkanki roślinne. 	roślinnych.	rośliny.
24. Organy roślin – związek ich budowy i funkcji. Liść	<ul style="list-style-type: none"> wymienia funkcje liści. 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie samodzielnie wykonanego rysunku nazywa części liścia. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę tkankową liścia, wskazuje na związek zewnętrznej i wewnętrznej budowy liścia z przystosowaniem do fotosyntezy. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia zależność między parowaniem a pobieraniem wody przez roślinę, opisuje różne przekształcenia liści i pełnione przez nie funkcje.
25. Organy roślin – związek ich budowy i funkcji. Korzeń	<ul style="list-style-type: none"> opisuje podstawowe funkcje korzeni, rozpoznaje u okazów naturalnych lub na rycinach rodzaje systemów korzeniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje dodatkowe funkcje pełnione przez korzeń. 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje budowę zewnętrzną korzenia, opisuje procesy przebiegające w różnych strefach korzenia. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega osmoza i jaka jest rola tego zjawiska w pobieraniu przez korzeń wody i soli mineralnych, wyjaśnia, na czym polega współpraca korzeni z bakteriami azotowymi i grzybami.

Nr i temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:		Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:	
	ocena dopuszczająca	ocena dostateczna	ocena dobra	ocena bardzo dobra
26. Organy roślin – związek ich budowy i funkcji. Łodyga	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje budowę zewnętrzną pędu, • charakteryzuje podstawowe funkcje pełnione przez łodygę, • wskazuje i nazywa organy rośliny na okazach naturalnych i rycinach. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje podstawowe i dodatkowe funkcje pełnione przez łodygę. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje różne przekształcenia łodyg i omawia ich rolę. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje związek budowy wewnętrznej i zewnętrznej pędu i korzenia w krążeniu substancji odżywczych, soli mineralnych i wody w roślinie.